

Landets statsforvaltere

Deres ref.:
Vår ref.: 22/12430-1
Saksbehandler: Knut Erlend Bergan
Dato: 25.03.2022

Krav til samtykke for utdeling av jod-tabletter til barn i skole og barnehage

HelseDirektoratet viser til [vårt brev av 10. mars 2022](#) med informasjon om jod-tabletter som atomberedskap. Det fremgår her at det er et krav om samtykke fra foresatte om bruk av jod-tabletter, som må innhentes på forhånd.

Vi har etter dette mottatt noen oppfølgingsspørsmål knyttet til krav til samtykke, som besvares i det følgende.

Er utdeling av jod-tabletter helsehjelp?

Det er stilt spørsmål om utdeling av jod-tabletter anses som helsehjelp, og om reglene om samtykke i pasient- og brukerrettighetsloven får anvendelse. HelseDirektoratet vil bemerke at det i pasient- og brukerrettighetsloven forutsettes at helsepersonell må stå for behandlingen for at loven skal komme til anvendelse. Utdeling av jod ved en atomhendelse er organisert slik at pedagogisk personale i skole og barnehager skal stå for utdelingen. For utdeling av jod i undervisningssektoren kommer derfor ikke helselovgivningens bestemmelser om samtykke til anvendelse. Utdeling av jod-tabletter fra personer som ikke er helsepersonell (for eksempel de fleste ansatte i skole eller barnehage) regnes derfor ikke som helsehjelp. Det vises til definisjonen av helsehjelp i pasient- og brukerrettighetsloven § 1-3, bokstav c. Der er helsehjelp definert som "*handlinger som har forebyggende, diagnostisk, behandlende, helsebevarende, rehabiliterende eller pleie- og omsorgsformål, og som er utført av helsepersonell*".

Kreves det samtykke fra begge foreldrene?

Det følger av barnelova § 30 at foreldrene eller de som har foreldreansvaret skal ta beslutninger om personlig forhold. Utgangspunktet er at dersom foreldrene sammen har foreldreansvaret skal de også ta avgjørelsen sammen, også hvor barnet bor fast hos begge foreldre (delt fast bosted).

Bestemmelsen inneholder imidlertid ingen formkrav for en slik avgjørelse, og det er tilstrekkelig at foreldre seg imellom tar avgjørelsen, og lar én av foreldrene kommunisere dette til skolen. For barn som bor fast hos en av foreldrene vil det være tilstrekkelig at den av foreldrene barnet bor fast hos samtykker, jf. barnelova § 37.

Enkelte kommuner har valgt en ordning der det sendes ut informasjon om at barnet vil få utdelt jod, dersom det kommer et råd om utdeling fra Kriseutvalget for atomberedskap (KUA), med oppfordring til de foreldrene som motsetter seg dette til å ta kontakt. En slik ordning tilsvarer en reservasjonsrett eller

HelseDirektoratet

Avdeling helserett og bioteknologi

Knut Erlend Bergan

Postboks 220 Skøyen, 0213 OSLO • Besøksadresse: Vitaminveien 4, Oslo • Tlf.: (+47) 47 47 20 20

Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

et såkalt passivt samtykke. I og med at det ikke følger formkrav til foreldrenes avgjørelse vil det etter Helsedirektoratets vurdering være adgang til en slik ordning.

Når det gjelder hvordan samtykke til jod skal gis for barn underlagt barnevernets omsorg, vises det til [brev fra Bufdir](#).

I helselovgivningen er det lagt til grunn at helserettslig myndighetsalder er 16 år, jf. pasient- og brukerrettighetsloven § 4-3 første ledd bokstav b). Dette innebærer at dersom jod-tablettene hadde blitt utdelt av helsepersonell ville barnet selv kunne besluttet å ta imot jod-tablett etter fylte 16 år. Det følger av barnelova § 33 at foreldrene skal gi barnet større selvbestemmelsesrett etter hvert som det blir eldre. Etter Helsedirektoratets vurdering vil det, sett hen til helselovgivningen, være naturlig å legge til grunn at barn over 16 år selv kan samtykke til inntak av jod-tablett.

Hvor ofte må samtykke innhentes?

For å sikre at kommunen har mottatt samtykke fra foreldrene bør det utarbeides rutiner for innhenting av samtykke og oppdatering av samtykket. Kommunene står i stor grad fritt til å organisere innhenting. Dette kan for eksempel gjøres ved at det innhentes samtykke ved barnets oppstart i barnehage eller skole, med informasjon om at kommunen må gis beskjed ved endringer om at barnet ev. ikke skal ha jod.

Vennlig hilsen

Wenche Dahl Elde e.f.
avdelingsdirektør

Knut Erlend Bergan
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk